

SEBAOBRAÑA

Sú tu, práve tak ako vykládajú v supermarketoch obťažané vianočnými ozdobami. Podvodníci majú žatvu svojej sezóny...

Zdá sa vám, že rafinérskym spoločnosťam sa darí vždy? A že dividendy, teda výplata časti zisku z predaja, sú úplne zaručené? Áno, na základe takejto logiky by chcel byť napríklad v Slovnafte každý „účastníkom“. Práve preto tu máme aktuálny druh a spôsob podvodu. Na sociálnych sieťach sa totiž masívne šíria príspevky, ktoré vyzývajú ľudí na investovanie práve do Slovnaftu. Takže nijaké investovanie do tejto spoločnosti ani nákup jej akcií! (Napríklad na burze.) Ani za cenu podvodníkmi sľubovaného vysokého výnosu.

Vianočné hody podvodníkov

Tento podvod sa naplno rozbehol na sieťach Facebook, Instagram a Youtube. Dokonca s ním prichádzajú zloději už aj vo neobvyklých otravných telefonátoch. V nich drzo manipulujú volaného, vytvárajú zdanie časovej tiesne, že ak nie teraz, tak nikdy, a dokonca sa vyhrazujú aj akýmiś sankciami, ak obťažovaný nebude reagovať podľa ich predstáv. Podobné podvodné maniere sa objavujú opakovane a zneužívajú názvy známych firiem alebo úradov.

V ďalšej kategórii podvodov sú sľubované kráľovské zárobky, lenže nie zadarmo. Uvedme príklad – trestné stíhanie vo veci trestného činu podvodu viedlo policajný vyšetrovateľ v Humennom v súvislosti s podvodom, pri ktorom muž z obce Jasenov prišiel o takmer 4000 eur. Muž z Jasenova dostal prostredníctvom internetu odkaz s jemu neznámym názvom, na ktorý reagoval. Išlo o ponuku pasívneho zárobku za obchodovanie s kryptomenou, a preto zadal svoje osobné údaje i údaje k svojmu bankovému účtu. Ako vstupný poplatok bolo potrebné uhradiť sumu 230 eur na určený účet, čo aj urobil. Neskôr okradnutého kontaktovala osoba, ktorá sa mu predstavila ako finančný poradca a analytik a ktorá s ním komunikovala spolu s ďalšou osobou, ktorá vystupovala v pozícii zástupkyne banky z Londýna. Od podvedeného muža postupne obaja pod rôznymi inými zámenkami vylákali sumu 3950 eur...

Nenalette ani volajúcim takzvaným lekárom. Obeťou takého podvodu sa stala napríklad seniorka v Bratislave, ktorá ešte začiatkom októbra naletela falošnej lekáre a neznámemu mužovi odovzdala 900 eur. Poškodenú seniorku najprv telefonicky cez pennú linku kontaktovala „lekárka“. Oznamila jej, že jej dcéra mala dopravnú nehodu, pri ktorej poškodila auto, v ktorom sa nachádzal aj trojročný chlapec. Ako odškodnenie za neuverejnenie informácií v novinách však rodina chlapca požaduje vyplatiť sumu vo výške 9000. Falošná lekárka ju navigovala, ako má nenápadne odovzdať peniaze. Sumu, ktorú mala seniorek v hotovosti doma, konkrétne 900 eur, vložila do obálky. Peniaze mala vzápätí odovzdať inej žene. Pri vchodových dverách však seniorku už čakal muž, ktorému peniaze aj tak dala. Po telefonáte s vnučkom zistila, že sa stala obeťou podvodu.

Uslužie sa mať Vianoce šťastné a radostné, a preto – nedajte šancu podvodníkom!

Ján ČERNÝ

S Ivetou ŽDILOVOU o nedávnom Európskom dni opatrovateľiek

Náročná práca za nízku mzdu

Zhovárať sa Maroš SMOLEC – Foto: (iž), ilustračné foto: Solid care

Profesia opatrovateľky je na Slovensku podceňovaná. Pritom ide o povolanie, bez ktorého by mnoho starších, resp. chorých ľudí malo vážne problémy nielen so svojím zdravotným stavom, ale s kvalitou svojho života vôbec. Napriek tomu sú opatrovateľky najmä finančne nedocenené. O ich problémoch sme sa porozprávali s podpredsedníčkou Komory opatrovateľiek na Slovensku Ivetou ŽDILOVOU.

• V októbri sme si pripomenuli Európsky deň opatrovateľiek. Je všeobecne známe, že na Slovensku je táto profesia finančne i spoločensky podceňovaná. Prečo?

Opatrovateľky ako povolanie sa u nás objavili až okolo roka 2007, a to v nadväznosti na reformu sociálneho systému ako lacná alternatíva zdravotníckych pracovníkov v sociálnych službách. Odtedy, v podstate až do súčasnosti, sú najlacnejšou pracovnou silou v republike v pomere k dôležitosti a náročnosti ich práce.

• Kto sa môže stať opatrovateľom? Podľa dostupných informácií to nie je zložité...

Opatrovateľom sa môže stať ktokoľvek, ak si urobí kurz opatrovania. Je to najväčší omyl, ktorý so sebou reforma priniesla. Bez posúdenia osobnostných predpokladov, psychickej a zdravotnej spôsobilosti, bez potvrdenia o bezúhonnosti. Do systému sa dostali aj ľudia, určite ich však nie je väčšina, ktorí nerobia dobré meno tejto profesii. Nepriaznivo na verejnú mienku vplyva aj nespokojnosť opatrovateľiek s výškou platu a pracovnými pod-

miestami. Ich náplň práce sa oficiálne zúžila na hygienu, kŕmenie a pomoc. Neoficiálne sa od nich očakáva, aby mali okrem osobnostných predpokladov i vedomosti zo psychológie aj z psychiatrie, fyzioterapie, poznali prvú pomoc, deeskaláciu, komunikáciu, ale aj zdravotný stav klientov a poskytovatelia základnú ošetrovateľskú starostlivosť, čoraz častejšie nahradili tiež zdravotníckeho pracovníka a boli zároveň i sociálnym pracovníkom ovládajúcim sociálnu rehabilitáciu, zákony a poradenstvo. V teréne ešte nanosíť drevo či uhlie a zakúriť do pece...

• Počas bývalej vlády sa zvyšovali platy v zdravotníckom systéme pre doktorov i dra-

votné sestry či personál. Dotklo sa zvyšovanie miezd aj opatrovateľiek? Ak áno, sú s valorizáciou spokojné?

Pri zvyšovaní plátov a valorizácii sa najviac prejavila nespravidlivosť systému. Opatrovateľky

motivačný prvok. Je tu ešte príspevok na opatrovanie pre neformálnych opatrovateľov. Zvýšili ho na úroveň čistej minimálnej mzdy. Týka sa iba žiadateľov v 5. alebo 6. stupni odkázanosti. To sú už veľmi vážne stavy.

Október je už tradične Mesiac úcty k starším a v tomto jesennom období si pripomínajú aj Európsky deň opatrovateľiek, o ktorom sme hovorili s podpredsedníčkou Komory opatrovateľiek na Slovensku Ivetou ŽDILOVOU.

vania, ktoré nie je jednotné, líši sa z východu na západ – od typu poskytovateľa. Pritom je opatrovateľská práca stále rovnaká. Náročnosť práce sa môže meniť v závislosti od mnohých faktorov, ale to neplatí na výšku platu. Bez ohľadu na skúsenosti, znalosti, dopĺňajúce vzdelávanie, počet odpracovaných rokov majú stále rovnaký plat. Ak VÚC tvrdí, že zvýšil plat svojim opatrovateľkám, to neznamená plošne všetkým, ale iba v zariadeniach, ktoré sú v ich originálnej kompetencii. Siet poskytovateľov sa delí na verejnú a neverejnú a každá je regulovaná iným právnym predpisom. Dva iné zákony oddeľujú formálne opatrovanie a neformálne. Opatrovatelia čelia osobitne náročnému pracovným podmienkam, nízkym mzdám, preťaženiu, nedeklarovanej práci, neprimeranej sociálnej ochrane a nedodržaniu základných pravidiel ochrany práce, ako aj nelegálnym formám zamestnania. Ako môže byť tento systém spravodlivý?

• Aký je rozdiel medzi formálnym a neformálnym opatrovateľstvom?

Rozdeľuje opatrovateľky na platené a neplatené. Formálne musia spĺňať isté kvalifikačné kritériá, pracujú v zamestnaneckom pomere, za ktorý dostávajú mzdu. Na druhej strane, neformálne poskytujú starostlivosť v domácom prostredí príbuznému. Môžu, ale tiež nemusia poberať príspevok na opatrovanie.

INTERVIEW

u verejných poskytovateľov pracujú podľa tabuľkových plátov. U neverejných poskytovateľov majú minimálny plat a príplatky podľa Zákonníka práce zadané v pracovnej zmluve. Väčšinou nie je možné si podmienky dohodnúť. Valorizované boli platy v sociálnych službách iba u verejných poskytovateľov. Príspevky a bonusy predchádzajúcich vlád sa vzťahovali na opatrovateľky, ktoré mali pracovnú zmluvu na trvalý pracovný pomer. Ministerstvo práce aktuálne zvýšilo príspevok na poskytovanie sociálnej služby. Plat opatrovateľkám sa zvýšil, ale zároveň sa znížil osobný príplatok. To dokazuje existenciu fenoménu, že osobné príplatky neslúžia ako

• Koľko evidujete opatrovateľiek na Slovensku a koľko by sme ich reálne potrebovali na uspokojenie potrieb?

V zahraničí pracuje odhadom vyše tridsaťtisíc opatrovateľov, iba v Rakúsku okolo dvadsaťtisíc zo Slovenska. Na Slovensku je nás sedemnástisíc. V systéme chýba približne sedemtisíc opatrovateľov/opatrovateľiek.

• Vo svojom vyhlásení k Európskemu dňu opatrovateľiek ste uviedli, že systém starostlivosti je na Slovensku príliš komplikovaný. Pravdou je, že aj veľmi nespravodlivý. Prečo nie je spravodlivý?

V podstate som to spomenula. Týka sa to v prvom rade odmeňo-

vanie, ktoré nie je jednotné, líši sa z východu na západ – od typu poskytovateľa. Pritom je opatrovateľská práca stále rovnaká. Náročnosť práce sa môže meniť v závislosti od mnohých faktorov, ale to neplatí na výšku platu. Bez ohľadu na skúsenosti, znalosti, dopĺňajúce vzdelávanie, počet odpracovaných rokov majú stále rovnaký plat. Ak VÚC tvrdí, že zvýšil plat svojim opatrovateľkám, to neznamená plošne všetkým, ale iba v zariadeniach, ktoré sú v ich originálnej kompetencii. Siet poskytovateľov sa delí na verejnú a neverejnú a každá je regulovaná iným právnym predpisom. Dva iné zákony oddeľujú formálne opatrovanie a neformálne. Opatrovatelia čelia osobitne náročnému pracovným podmienkam, nízkym mzdám, preťaženiu, nedeklarovanej práci, neprimeranej sociálnej ochrane a nedodržaniu základných pravidiel ochrany práce, ako aj nelegálnym formám zamestnania. Ako môže byť tento systém spravodlivý?

• Aký je rozdiel medzi formálnym a neformálnym opatrovateľstvom?

Rozdeľuje opatrovateľky na platené a neplatené. Formálne musia spĺňať isté kvalifikačné kritériá, pracujú v zamestnaneckom pomere, za ktorý dostávajú mzdu. Na druhej strane, neformálne poskytujú starostlivosť v domácom prostredí príbuznému. Môžu, ale tiež nemusia poberať príspevok na opatrovanie.

• Vo svojom vyhlásení k Európskemu dňu opatrovateľiek ste uviedli, že systém starostlivosti je na Slovensku príliš komplikovaný. Pravdou je, že aj veľmi nespravodlivý. Prečo nie je spravodlivý?

V podstate som to spomenula. Týka sa to v prvom rade odmeňo-

MEZDI NAMI

Skončila sa najdlhšie trvajúca vládna kríza v dejinách Slovenska. Veľké volebné finále s falošnými exit pollmi agentúry Fokus sa skončilo veľkým fiaskom liberálno-progresívnej časti volebného spektra, prehrou tzv. médií hlavného prúdu, politických mimovládok aj Zuzany Čaputovej. Politicky progresívne závislá prezidentka dostala po volebnej noci strach o „svojich občanov“. V interview pre Českú televíziu sa vyjadřila: „Najväčší strach by som mala, keby budúca vláda zabudla na to, že je vládou všetkých občanov a robila politiku len pre svojich voličov.“ Designovaný premiér Robert Fico jej to vrátil s nezvyčajnou jasnou otázkou o deväť dní neskôr: „Vážena pani prezidentka, veľmi rád by som sa vám poďakoval za vykonanie tohto slávostného aktu vymenovania vlády.“

Podmieňovací spôsob vo vyjadreniach oboch ústavných činiteľov bol príkladom progresivistickej kampane proti Robertovi Ficovi od prezidentky a víťaznej obrany Roberta Fica proti presile nepriateľských figúrok na politické šachovnice. Televíznymi kanálmi preferovaní politológovia špekulovali o Čaputovej vláde Lajosa Odra, kto-

rej pokračovanie by umožnil volebný pat. Prekvapujúci mat čakal málokto. Vyhral najlepši slovenský politik a bez hyperbolického prívlastku najvýraznejší slovenský štátnik počas troch dekad aktuálneho storočia.

Robert Fico bol ako poslanec pri vzniku Slovenskej republiky, päťkrát vyhral voľby, štyri razy skladal slub predsedu vlády a v septembrových voľbách 2023 získal vyše pol milióna

Suverénne Slovensko je priorita

Ludovít ŠTEVKO

prednostných hlasov. Na tomto historickom fakte nič nezmenia kúvičie hlasy napríklad takých nenávisťných hysterických postaviek ako Igor Matovič, Veronika Remišová, Michal Šipoš alebo „liberálny sociálny demokrat“ Boris Zala, najznámejší bratislavský návestník juhoafrikkých barov...

Progresívny podpredseda parlamentu Michal Šimečka povedal pred skupinkou novinárov: „Novovymenovaný predseda vlády Robert Fico si na samé Európskej únii nemôže hovoriť, čo chce.“ Podľa neho je vraj viazaný tým, čo chce Výbor NR SR pre európs-

ke záležitosti. Je to hlúposť. Robert Fico naozaj nemieni na medzinárodnom fóre hovoriť, čo sa mu zachce. Bude zastupovať a obhajovať záujmy Slovenskej republiky ako predstaviteľ výkonnej moci, ktorá tvorí vnútornú i zahraničnú politiku a zodpovedá za jej výkon. Výbor NR SR nemá výkonnú moc, ale kontrolnú funkciu, to mladý Šimečka vie alebo tuší. Novovymenovaný predseda vlády informoval výbor

SR, že bude na samite prezentať suverénnu zahraničnú politiku, že nebude súhlasiť s ničím, čo by poškodzovalo Slovensko. Lenže opozičnému politickému pojemu suverenity Slovenskej republiky zjavne prekáža.

Predseda slovenskej vlády pri stretnutí s predsedníčkou Európskej komisie Ursulou von der Leyenovou veľmi jasne na začiatku svojho štvrtého mandátu vyslovil kritiku na adresu EK za to, ako „odignorovala hrubé porušovanie ľudských práv a zníženie vplyvu ľudského práva proti opozícii na Slovensku“ a informoval ju, že „nová

slovenská vláda nebude vojensky podporovať Ukrajinu a že sa sústreďí len na humanitárnu pomoc.“

Už z prvých krokov predsedu slovenskej vlády na bruselskej pôde je zrejme, že nebude pred šéfkou Európskej komisie salutovať ako jeho predchodca Heger, že na zdesenie prezidentky, Šimečka & comp. Fico nezakrepiť po slovensky podľa toho, ako sa z Bruselu zapíska. Možno niektoré mediálne trasorítky budú z toho omdlievať a ďalšie známe „hviezdy“ TA3, Markiza a JOJ spustia na začiatku spravodajstva jedovaté tirády.

Verme, že to nebude vánok, ale vietor, čo zafúka do zhrbených postáv v zatuchnutých kútoch doterajšej nesvojprávnej politiky. Všetcičo treba preveľať. V trestnom práve, špeciálnej prokuratúre, vo vedení policajného zboru, ale aj vo verejnoprávnej RTVS platenej zo štátneho mešca. Nie z pomsty, ale z prirodzenej potreby napraviť pokrivenú demokraciu, právo i morálku.

Oživiť hospodársky a finančne zdevastovanú krajinu po takmer štvoročnom chaotickom pôsobení predchádzajúcej vládnej garnitúry nebude jednoduché. Bude to bolieť tak ako po vojne najmä tým, čo z tej našej vnútornej vojny profitovali a na vojne zbohatli.